

Openbaring van de Heer

Iedereen weet 't zo langzamerhand, dat het verhaal van de drie koningen, de drie wijzen uit het oosten een legende is, – een vroom verhaal waarmee zij die het bedachten willen vertellen, dat Jezus is geboren en ook wordt herkend door mensen

van buiten het jodendom. Daarom heet het feest “Openbaring van de Heer”; Hij laat zich aan de wereld zien, de wereld herkent Hem én erkent Hem als iemand die licht brengt in de duisternis van het bestaan. Voor het joodse volk was dat onverteerbaar: zij die het joodse volk vormden, waren immers het uitverkoren volk. Maar het ging dan ook niet meer om ‘het beloofde land’ maar om een verlossing anders dan uit een arbeidslavernij, – een verlossing van de gedachte aan een uitzichtloos leven.

Thema: “Een weg van liefde”

EERSTE LEZING uit de profetie van Jesaja (60,1-6)

Sta op, laat het licht u beschijnen, Jeruzalem, want de Zon gaat over u op en de glorie van de Heer begint over u te schijnen. Want zie: duisternis bedekt de aarde, het donker de volkeren maar over u gaat de Heer op en zijn glorie is boven u verschenen. Volkeren komen af op uw licht, koningen op de luister van uw dageraad. Sla uw ogen op en zie om u heen: van overal stromen ze naar u toe, uw zonen komen van verre, uw dochters draagt men op de arm. Bij het zien hiervan zult gij met blijdschap worden vervuld en uw hart zal bonzen en wijd worden van vreugde. Want de schatten der zee gaan over in uw bezit, de rijkdommen der volkeren worden aan u afgedragen. Een zee van kamelen bedekt u, jonge kamelen van Midjan en Efa. Alle bewoners van Sjeba trekken naar u toe; zij voeren goud en wierook aan en verkondigen luid de roem van de Heer.

EVANGELIELEZING uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs (2,1-12)

Toen Jezus te Bethlehem in Juda geboren was, ten tijde van koning Herodes, kwamen er te Jeruzalem Wijzen uit het oosten en vroegen: 'Waar is de pasgeboren koning der Joden? Want wij hebben zijn ster in het oosten gezien en zijn gekomen om Hem onze hulde te brengen.' Toen koning Herodes dit hoorde werd hij verontrust en heel Jeruzalem met hem. Hij riep alle hogepriesters en schriftgeleerden van het volk bijeen en legde hun de vraag voor waar de Christus geboren moest worden. Zij antwoordden hem: 'Te Bethlehem in Juda. Zo immers staat geschreven bij de profeet: En gij Bethlehem, landstreek van Juda, gij zijt volstrekt niet de geringste onder de leiders van Juda, want uit u zal een leidsman te voorschijn treden, die herder zal zijn over

mijn volk Israël.' Toen ontbood Herodes in het geheim de Wijzen en hij vroeg hen nauwkeurig naar de tijd waarop de ster verschenen was. Daarop zond hij hen naar Bethlehem met de opdracht: 'Gaat een zorgvuldig onderzoek instellen naar het Kind, en wanneer gij het gevonden hebt, bericht het mij dan opdat ook ik het hulde kan gaan brengen.' Na de koning aangehoord te hebben vertrokken zij. En zie, de ster die zij in het oosten gezien hadden, ging voor hen uit totdat ze boven de plaats waar het Kind zich bevond stil bleef staan. Op het zien van de ster werden zij vervuld van overgrote vreugde. Zij gingen het huis binnen, zagen er het Kind met zijn moeder Maria en op hun knieën neervallend betuigden zij het hun hulde. Zij haalden hun schatten te voorschijn en boden het geschenken aan: goud wierook en mirre. En in een droom van Godswege gewaarschuwd niet meer naar Herodes terug te keren, vertrokken zij langs een andere weg naar hun land.

OVERWEGING

We komen, dierbare mensen, in het leven van alles tegen, – niet zo zeer wat we zelf hebben bedacht, want dat weten we van te voren, maar juist wat we niét hebben bedacht en ons dus overkómt. Als dat laatste ons overvalt, dan zeggen we: had ik dat maar eerder geweten. Kortom, we willen de toekomst kennen, – met name de toekomst voorzover je die niet zelf in de hand hebt. Wat wij, u en ik willen, is dat ons leven niet onnodig belast wordt; we willen dat kunnen voorkómen. Prima, willen we allemaal en dat is goed. Maar pas op; je bent je er wel van bewust, dat je bereik beperkt is tot een nabije toekomst. Daarom zoek je ook een zekerheid die je héle leven bepaalt, – in één woord: wat je zoekt heet geluk.

Dierbare mensen, nu neem ik u mee naar het verhaal van vandaag: die drie figuren, komen uit een wazige verte in het oosten waar het heil lijkt te wonen. Ze lopen achter een ster aan die hen zou brengen bij een joodse Koning die een definitief levensgeluk zou waarborgen. Dat is niet vreemd, – doen wij ook, alleen wij lopen niet achter sterren aan, maar gaan te rade bij levensbeschouwingen die dat geluk beloven. Allereerst natuurlijk bij onze christelijke levensbeschouwing omdat we die van jongs af aan hebben leren kennen. Maar duidelijk is dat niet, laat staan definitief. Je zoekt en je zoekt en je gaat allereerst te rade bij iemand van wie je denkt dat die er iets van weet.

Ook die drie mannen uit het oosten deden dat. Matteüs gebruikte de legende van de drie koningen om te vertellen dat de Messias ook komt voor buiten het joodse volk. De vertelling is daarom gaan heten: de openbaring van de Heer. Hoe deed Matteüs dat? Hij vertelt dat de drie Wijzen uit het Oosten kwamen (waar de zon opgaat) en dat ze zochten naar iemand van koninklijke bloede.

Koningschap en wijsheid bepaalden immers het ideale leiderschap van de joodse natie. En in de cultuur van die tijd zag men van alles in sterren die hun zoektocht begeleidden.

Zo kwamen ze terecht bij de koning, Herodes de Grote, de vader de Herodes uit Jezus' tijd, want die zou toch wel weten waar die iemand van koninklijke bloede zou wonen.

Ze trapt er met open ogen in. Ze werden immers goed ontvangen en vervolgens ingepalmd, – dat wil zeggen: dat Matteüs intussen de eerste christenen uit het jodendom laat weten dat het volk zich laat inpalmen door het koningschap van Jeruzalem.

Dierbare mensen, de geschiedenis herhaalt zich, want het verhaal van vandaag vertelt ook over ónze cultuur. Ook wij zoeken naar iemand die grote wijsheid uitstraalt, zoals goeroe's, bankiers, verzekeraars, politici, jomanda's, volkspredikers, orthodoxen, dissidenten, filosofen, liberalen, – noem maar op, ... iedereen heeft zo zijn eigen voorkeuren en zij die jou kunnen gebruiken, belonen je aandacht en je wordt vervolgens ingepalmd.

Dat is, dierbare mensen, in het leven gangbaar. De opbouw van je kijk op het leven heet dan ook ervaring; je zoekt en zoekt, en je doet weg wat ooit veelbelovend leek maar uiteindelijk door de mand viel, ... je zoekt je leven lang totdat ... ja, tot wanneer?

Matteüs vertelt het er niet bij, maar met je ervaring kun je bedenken wat de drie wijzen na hun bezoek aan Herodes met elkaar bespraken, – bv. dat de ontvangst door de koning weliswaar charmant was, maar niet zonder bijbedoelingen. Je voelt dat immers aan, je weet dat intuïtief. Iedereen van enige leeftijd kent dat; we zijn voorzichtig bij alles wat geluk belooft.

Want zo is het immers? Je komt van alles tegen; het lijkt even wat te zijn en na een tijdje of misschien pas na twintig of veertig jaar (– wat maakt 't uit –) volgt de ontmaskering van wat je hoopte. Dat overkwam de drie wijzen al na korte tijd en hoe kwam dat? De ster bracht hen bij Jezus, Maria en Jozef en toen gebeurde het: ze troffen twee simpele mensen aan met hun jonge kindje, – zo heel anders dan het kostbare paleis van Herodes, alsook de wereldse wijsheid en de mascarade die daar de dienst uitmaakte. Ze boden het kind goud aan als teken van koninklijke erkenning, wierook als teken van eerbied en mirre als herkenning van Jezus' mens-zijn, – dierbare mensen: een heel oude kijk op Jezus Messias, door Matteüs toen al verteld in dat mythische verhaal van de drie wijzen uit het Oosten. Is dat niet een sterk verhaal? Die ontmoeting met Jezus van Nazareth, zo laat Matteüs weten, was van beslissende betekenis voor hun zoektocht. Ze hoefden nergens anders meer heen en vooral niet naar Herodes.

En dat lees ik: ze gingen langs een andere weg naar huis terug. Hun weg was na de ontmoeting met het kind, zijn moeder en haar man, een andere weg geworden. Ze zochten niet verder meer, maar gingen naar huis terug, naar het Oosten, hun thuis waar de zon opgaat.

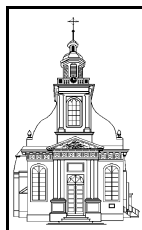
Het thema van vandaag, dierbare mensen, is de afloop van dat verhaal, – de vraag of de ontmoeting met Jezus van Nazareth jou op andere wegen brengt, – wegen die leiden naar een soort land dat je als een thuis ervaart; dat wil zeggen: een milieu waarvan je weet dat je er niets kan overkómen, omdat wat er ook voorvalt, er één zekerheid overblijft, nl. een God die zelf aan jouw eigen mens-zijn deelneemt en daarmee voor je behoud instaat.

Je hoeft nergens meer naar te zoeken; de menswording van God zelf in de persoon van Jezus van Nazareth – het is wat we met kerstmis gedenken – ... die menswording van God laat elke twijfel verdwijnen en ontslaat je van je zoek naar een soort koning die de markt etaleert en jou inpalmt. De boodschap gold niet alleen de christenen uit het jodendom, maar het was de openbaring van de Heer aan iedereen, aan u en mij, aan ieder die gelooft.

Dierbare mensen, ik sluit af. We moeten het hele jaar 't hiermee doen, ook wanneer we gedenken dat dat kind op latere leeftijd veel aanhang zou krijgen maar ook vijanden die ten slotte Hem van het leven zouden beroven. Maar door de ogen van dit kind kijkt God ook jou aan en vraagt je om je liefde, – je liefde, de naam van de weg die het kind van Betlehem je wijst.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 7 januari 2018
© Frans E.M. Verhaar pr.